

Als je geen emoties kunt delen, kun je niks delen

Van professionele afstand tussen arts en patiënt moet ze niets hebben. Herkenning en contact, daar gelooft ze in. Internist-oncoloog Manon Huizing zit al bijna veertig jaar in het vak. In 2017 kreeg ze zelf de diagnose borstkanker. Collega, medeoprichter van 'haar' borstkliniek in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen, chirurg én vriend Wiebren Tjalma stond naast haar. Tekst: Ulrike Schmidt – Foto's: Suzanne Blanchard

‘Tak-tak. Ineens zit je aan de andere kant van de tafel en ben je patiënt’, zegt Manon Huizing. ‘Ik was meteen helemaal van slag. Ook als arts ben je ondergeschikt aan zo’n situatie. Toch komt je kennis heel snel weer bovendrijven. Ik had een deukje in mijn borst. Op foto’s was niets te zien. Maar er waren blinde bipten genomen uit een gebied van acht centimeter, die bevatten allemaal kankercellen. Nou, dan weet je als arts hoe ernstig het is. Ik zei onmiddellijk: “Wiebren moet gehaald worden.” Hij was nog nooit zo snel op mijn werkkamer als toen. Vervolgens moest ik ook mijn man Hans belen. Dat kon ik haast niet opbrengen.’

Allebei eraf

‘Tegen Wiebren zei ik: “Je haalt ze er allebei af!” Dat lijkt emotioneler dan het was. Vanwege klachten, lang geleden, in haar rechterborst wist Manon dat ook daar onrustige cellen zaten. Bovendien is het bij lobulaire borstkanker, die Manon had, zo dat de kanker in een kwart van de gevallen in beide borsten optreedt. ‘En ik heb een slechte rug en had redelijk grote borsten. Dan zou ik na een eenzijdige amputatie misschien mijn rug fout gaan belasten en die klachten weer verergeren. Bovendien, juist het feit dat lobulaire borstkanker haast nooit te zien is op beelden maakte het zo onheilspellend. Al met al wilde ik beide borsten eraf.’ Wiebren: ‘Ik moest daar toch even wat langer over nadenken en alle feiten op een rij zetten. Ik wilde ook dat haar man Hans erover meedacht.’ Manon: ‘Ik wilde vooral dat er meteen iets gedaan werd.’

Collega wordt patiënt

‘Niemand in het ziekenhuis hier had zich ooit afgevraagd of iemand anders dan Wie-

bren mij zou opereren. Ik heb zelfs geen seconde over iemand anders nagedacht. Achteraf dacht ik: Wat heb ik die man aangedaan? Je laat iemand met wie je heel goed bevriend bent, en voor wie de situatie ook moeilijk is, zo’n operatie doen?! Voor hem moet het ook een verwerkingsproces geweest zijn.’

Wiebren knikt: ‘Ja, het is emotioneel! Maar dan komt het belang van de pure kunde om de hoek kijken. Je neemt afstand, kijkt met een medische blik. Waaróm doe ik dit vandaag? Je bent erin getraind om te doen wat je moet doen als arts. Ik ben bij al mijn patiënten betrokken. Maar als ik in een gesprek of behandeling alles heb gegeven, moet ik het ook weer kunnen afsluiten om dezelfde betrokkenheid voor de volgende patiënt te hebben. Dat was bij Manon niet anders. De kaders moeten wel kloppen: ben je in het hokje, ben je arts-patiënt. Zodra we de deur uit lopen om een kop koffie te halen, zijn we weer Wiebren en Manon.’

Wat voor patiënt was Manon?

Manon lacht hard. ‘Zeg maar dat ik veeleisend was en dat je helemaal uit België naar Baarn moest komen omdat ik liep te zeuren over die drain.’

Wiebren: ‘Neuh’. Hij denkt na. ‘Manon was iemand die een ernstige ziekte heeft, die een klieraansteking heeft gehad. Van wie je weet dat het knaagt hoe het verder zal gaan.’ Hij bedoelt: net zo kwetsbaar als iedere patiënt. ‘Zij was wel een patiënt met kennis. Zij stelde honderd vragen waar een ander er tien zou stellen. Dat was intensief, maar het maakt het ook gemakkelijk omdat je weet wat je moet uitleggen. Toch heb ik niets verondersteld, ik heb stapje voor stapje alles benoemd. We moesten het ook over

de okselklierprocedure hebben. Dat vond ik lastig, want ik vond dat we meer dan alleen de poortwachtersklier moesten weghalen en Manon kent ook de mogelijke gevolgen daarvan.’ Manon: ‘Ik ken Wiebren dermate goed dat ik precies aanvoelde wat hij bedoelde. Dus aan het begin van zijn zin zei ik al dat het okay was. Dat maakte het gemakkelijker, terwijl ik wel aan hem zag dat hij het moeilijk vond.’

Niet alleen

‘Je hebt borstkanker niet alleen, maar je mag het ook niet alleen behandelen’, zegt Wiebren. ‘Delen van kennis en delen van emotie is belangrijk om iets goed te kunnen behandelen. We doen hier ook aan gemeenschappelijke raadpleging [spreekuur, red.]. Een patiënt ziet tegelijk de chirurg en de oncoloog. We discussiëren ook rustig waar de patiënt bij is over verschillende medische mogelijkheden.’

En wie was er voor prof. dr. Huizing, de immer betrokken arts, toen zij zelf patiënt werd? ‘Ik had het gevoel dat iederéén er was! De borstverpleegkundige was er dag en nacht. Wiebren was er. Mijn collega’s Tim, ▶

‘Ook als arts ben je ondergeschikt aan zo’n situatie’

Manon Huizing

'Ik vind dat artsen emoties moeten hebben'

Wiebren Tjalma

Sarah, Ivan, Kathrien, Ann, de researchverpleegkundige. Wiebren licht toe: 'We hebben dit team samen opgericht, vanuit een gedeelde filosofie. Wat je plant, dat oogst je. Iedereen die Manon noemt, is langer dan vijf jaar betrokken bij de behandelingen hier. Men selecteert elkaar, daarom vind je elkaar. De kern van een team is niet éénmaal in de week samen overleggen, dat is dagdagelijks samen werken. We zijn hier gewend te delen, ook de emoties. Gedeelde smart is halve smart. Dat is echt zo! Anders kun je het niet behappen vanwege de heftigheid.'

Moeder Teresa

Niet alleen in het ziekenhuis stonden ze voor Manon klaar. 'Mijn man was er. Vrienden die ik had verwaarloosd, van wie ik dacht dat ik ze niet meer had, ze stonden gewoon voor me klaar. Ongelooflijk!' Het raakt Manon nog steeds. 'Mijn buurvrouw, ook lotgenoot, nam me op sleeptouw om te wandelen. Désirée [Hairwassers, actief lid van BVN en initiatiefnemer van borstkankervragen.nl, red.] heeft ook veel voor me gedaan. Zij schootelde me in de periode dat ik niet werkte iedere dag een paar borstkankercasussen voor. "Meedenken, Manon!", zei ze dan. Ik had geen tijd om geen oncoloog te zijn. Op een dag zei de verzekeringsarts tegen me: "U moet ook wel eens tijd voor uzelf hebben." Ik: "Wat bedoelt u?" Hij: "Wilt u Moeder Teresa zijn, wilt u de wereld redden?" "Nee, dat hoeft niet, maar als ik een patiënt van dienst kan zijn, extra genezing kan geven, waarom niet?" Dat was natuurlijk ook afleiding. Ik had het de hele dag druk! Ik had geen tijd voor mezelf om zelig te zijn.'

Hoe verder?

Sinds oktober 2017 is Manon hoofd van de weefsel- en cellenbank en de biobank van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen, een nieuwe uitdaging na veertig jaar heel dicht

op de patiënt. Ze was er al voor gevraagd voordat ze ziek werd, en ze denkt dat haar oude liefde voor de wetenschap hier weer zal opbloeien. Maar als het aan haar ligt, blijft ze één dag in de week patiënten behandelen in de borstkliniek.

Ze werkt op het moment van ons gesprek weer vijftig procent. Haar werkweek begint op maandagochtend met lymfoedeemtherapie, gevolgd door oncorevalidatie in het ziekenhuis in Antwerpen. Ze is ook zeventien kilo afgevallen. Niet dat de kanker met zekerheid te wijten is aan haar leefgewoonten, maar ze weet beter dan wie ook dat je het risico op kanker vermindert door een gezonde leefstijl.

23 mensen stuurt ze nu aan, daar kan ze haar enthousiasme wel in kwijt. En de implementatie van de nieuwe Vlaamse biobankenwet zal ook het nodige van haar creativiteit vragen, verwacht zij. Haar liefde voor de mens gebruikt ze nog dagelijks, in gesprekken met mensen die organen of weefsel doneren of op Facebook in gesprek met tal van borstkankerpatiënten. Het laatste woord is aan Wiebren: 'Manon heeft de gave om honderd procent betrokken te zijn, er vol in te gaan met alles wat ze heeft.' In welke functie maakt dan vast niet uit. ●

Passie voor de patiënt, werken met kanker door Manon Huizing

Een boek over haar achtergrond, over haar motivatie als oncoloog, over haar aanpak: eerst contact leggen met de mens achter de patiënt en dan pas je medische kennis inbrengen. Vijftien van haar (ex)patiënten illustreren met hun persoonlijke verhaal wat zij voor hen betekent. En in welk ander boek over kanker vind je nou ook nog eens een stel recepten? 2017, Willems Uitgevers, € 25.